

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Δύσεως

Ὁ Ὅσιος Ἡλίας ὁ Σηλαιώτης* καὶ ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ Πατὴρ Ἀρσένιος

† 11η Σεπτεμβρίου 960

Ὁ Ὅσιος Ἡλίας ἦταν γόνος εὐγενεῶς οἰκογενείας τοῦ Ρηγίου τῆς Καλαβρίας (νότιο ἄκρο τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου), ὅπου γεννήθηκε περὶ τὸ 864.

Μία ἡμέρα, ἐνῶ εὐρισκόταν στὴν Ἐκκλησία, κάποιος ἄγνωστος Μοναχὸς παρουσιάσθηκε καὶ τὸ ἐπέπληξε γιὰ τὰ πολυτελῆ του ἐνδύματα καὶ τὴν κατασπατάλησι τοῦ καιροῦ του σὲ κοσμικὲς διασκεδάσεις. Ἀπὸ τότε ὁ Ἡλίας ἐγκατέλειψε τὸν μάταιο βίον καὶ δόθηκε ὀλόψυχα στὴν ἄσκησι καὶ στὴν σκληραγωγία τῆς σαρκός.

Σὲ ἡλικία δεκαοκτῶ ἐτῶν, γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν γάμο, ἄφησε τὴν πατρίδα του καὶ μὲ ἓναν φίλο του μετέβη στὴν Ταορμίνα (Ταυρομένιον) τῆς Σικελίας.

Οἱ δύο νέοι δὲν ἔμειναν πολὺν καιρὸ μαζί, διότι ὁ φίλος του δὲν ἄντεξε τὴν αὐστηρότητα τοῦ Ἡλία καὶ ἔφυγε. Στὸν δρόμο συνελήφθη ἀπὸ Σαρακηνοὺς πειρατές, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐσκότωσαν.

Ἀφοῦ ἔμεινε μόνος ὁ Ἡλίας, πῆγε στὴν Ρώμη νὰ προσκυνήσῃ τοὺς τάφους τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ἐκεῖ συνάντησε τὸν ὀσιώτατο Μοναχὸ Ἰγνάτιο, στὸν ὁποῖο ἠθέλησε νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Ἀλλὰ ἐκεῖνος, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν διαφθορὰ τῶν ἡθῶν τῶν πολιτῶν ὅσο καὶ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως, τὸν συμβούλευσε νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν πατρίδα του.

* * *

Στὸ Ρήγιο ὁ Ἡλίας ζήτησε νὰ γίνῃ μαθητὴς τοῦ ὀνομαστοῦ Ἀσκη- τοῦ Ἀρσενίου, ὁ ὁποῖος ζοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Ὁ Ἀρσένιος τὸν ἐνέδυσσε τὸ Μοναχικὸ Σχῆμα καὶ ἀπὸ τότε ὁ νεαρὸς ὑποτακτικὸς ἔβλεπε τὸν Γέροντά του σὰν θεοτύπωντῃ στήλῃ τῆς ἀρετῆς.

Ἄν καὶ ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ὁ Ἡλίας εἶχε μείνει ἀνάπη- ρος στὸ ἓνα του χέρι, ἐξ αἰτίας κάποιου ἀτυχήματος, ἐν τούτοις μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια ἐκτελοῦσε ὅλες τὶς χειρωνακτικὰς ἐργασίας· ἀλλὰ καὶ τὶς περισσότερες ὥρες τῆς νύκτας τὶς περνοῦσε μὲ μετάνοιες καὶ προσευχάς.

Συνῆθιζε νὰ λέγῃ: «**Ὁ**ποῖος ἐργάζεται μὲ τὰ χέρια καὶ προσευ- χεται μὲ τὴν καρδίαν διπλῶν πλουτίζει, διότι μὲ τὰ χέρια διακονεῖ τὸν Χριστὸν στὸ πρόσωπο τῶν πτωχῶν, ὅπως ἡ Μάρθα, ἐνῶ συγχρόνως μὲ τὴν προσευχὴν κάθεται παρὰ τοὺς πόδας Του, ὅπως ἡ Μαρία».

Μία ἡμέρα κάποιος Ἱερεὺς, μὲ μεγάλη ἐπιρροὴν στὴν πόλι, ἰδιο- ποιήθηκε τὸ καλύτερον κτῆμα τῶν δύο Ἀσκητῶν καὶ δωροδόκησε τὸν Δικαστὴν, προκειμένου νὰ κερδίσῃ τὴν δίκην. **Γιὰ** νὰ ἀποφύγουν τὴν φιλονικίαν, οἱ ὅσοι ἄφησαν τὸ Ἑσυχαστήριόν τους καὶ ἐγκατα- στάθηκαν στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, πλησίον τοῦ χωριοῦ τῶν Ἀρμῶν, ὅπου, μακριὰ ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τοῦ κόσμου, ἐπιδόθηκαν γιὰ λίγα ἔτη στὴν προσευχὴν.

* * *

Προγυρίζοντας ἀπὸ θεῖαν ἀποκάλυψιν τὴν ἐπικείμενην ἐπιδρομὴν τῶν Ἀράβων, κατέφυγαν στὴν Ἑλλάδα μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους Μο- ναχοὺς τῆς ἰδίας περιοχῆς.

Στὴν Πάτρα ἔμειναν ὀκτὼ ἔτη σὲ ἓναν πύργον, ἀπὸ ὅπου ἐφυγάδου- σαν τὰ δαιμόνια, πὺν συνεχῶς κατετρόμαζαν τοὺς κατοίκους, καὶ ἔγι- ναν ὀνομαστοὶ γιὰ τὰ ἀσκητικὰ τους κατορθώματα καὶ τὰ θαύματα.

Ὅταν ἐξέλιπε ὁ κίνδυνος τῶν Σαρακηνῶν, ὁ Ἀρσένιος καὶ ὁ Ἡλί- ας ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν πατρίδα τους, παρὰ τὶς πιέσεις τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τοὺς κρατήσῃ πλησίον του.

Ἀφοῦ ἀπέτυχεν ὁ Ἱεράρχης νὰ τοὺς πείσῃ νὰ μείνουν, διέδωκε φῆμες, ὅτι δῆθεν ὁ Ἡλίας εἶχε κατακρατήσῃ ἱερὰ σκευῆ. **Τότε** ὁ Ἅγιος, χωρὶς νὰ δικαιολογηθῆ, δέχθηκε τὴν ἀδικὴν κατηγορίαν καὶ φυλακίσθηκε. **Τελικὰ** ὁ Ἐπίσκοπος μετενόησε καὶ ἄφησε τοὺς δύο Ἀσκητὰς νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Καλαβρίαν.

Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν τους στὸ Ἐρημητήριον τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, συνδέθηκαν μὲ πνευματικὴν φιλίαν μὲ δύο ἄλλους Ἀσκητὰς πὺν εἶχαν ἰδρῦσει Μονὴν στὴν περιοχὴν, τὸν Δανιὴλ καὶ τὸν Ἡλία τὸν Σικελὸν († Μνήμη: 17ῆς Αὐγούστου).

Ο τελευταίος, ως δοχείο του προφητικού χαρίσματος, προείπε στον Άρσένιο, ότι σύντομα θα έφευγε από την ζωή αυτή. **Ε**δωσε δε εντολή στον Δανιήλ μετά τον θάνατό του να θέσει τον Ήλία επί κεφαλής της Άδελφότητός τους.

Οταν ο Άρσένιος έφθασε στο τέλος του επίγειου βίου του, κάλεσε τον Ήλία για να του δώσει τις τελευταίες του νουθεσίες και έκοιμήθη εν ειρήνη (904).

Πολὸν καιρὸ μετὰ τὴν κοίμησι τοῦ Ἀρσενίου, οἱ Σαρακηνοὶ ἀνοιξαν τὸν τάφο του, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ βροῦν θησαυρό. Ἀντὶ αὐτοῦ ὁμως βρῆκαν τὸ σῶμα του ἀφθαρτο. Προσπάθησαν νὰ τὸ καύσουν, ἀλλὰ τὸ τίμιο Λείψανο ἔμεινε ἀβλαβὲς ἀπὸ τὶς φλόγες καὶ τὸ ἐνεταφίασαν πάλι.

* * *

Ἀφοῦ ἐκοιμήθη καὶ ὁ Ήλιος ὁ Σικελός, σύμφωνα μετὰ τὴν προφητεία καὶ τὴν ἐντολή, ὁ Δανιήλ προσεκάλεσε τὸν Ήλία τὸν Καλαβρό.

Οταν κατὰ τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνος ἐφθασε στὴν Μονή, ὁ Δανιήλ, γιὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ, δὲν τοῦ ἀνοίξε τὴν πύλη. **Ο** πρῶος Ήλιος δέχθηκε εὐχαρίστως τὴν δοκιμασία, μολοντί εἶχε βαδίσει νηστικὸς μέσα στὸν καλοκαιρινὸ καύσωνα ὅλη τὴν ἡμέρα. Μετὰ τὴν δύσι τοῦ ἡλίου, ὁ Δανιήλ τοῦ ἔστειλε λίγο ψωμὶ καὶ νερό, ἀλλὰ ὁ Ήλιος εἶπε πὼς ἦταν ἀνάξιος καὶ γιὰ τὴν λίγη αὐτὴ τροφή.

Τότε ὁ Δανιήλ, θαυμάσας τὴν ἀνεξικακία του καὶ τὴν αὐθεντικότητά του στοὺς πειρασμούς, τοῦ ἀνοίξε τὴν πύλη, τὸν ἀσπᾶσθηκε καὶ τοῦ εἶπε: **«Τ**ώρα γνωρίζω ὅτι εἶσαι ἀληθινὸς Μοναχὸς καὶ μιμητὴς τοῦ μεγάλου Ἀρσενίου».

Μαζί τους ὁ Ήλιος ἔμεινε λίγους μόνον μῆνες. **Ἡ** ἐπιθυμία του νὰ ζήσει μόνος στὴν ἡσυχία δὲν ἄργησε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ στὸν ἡσυχαστὴ Κοσμᾶ, ὁ ὁποῖος ζοῦσε μετὰ τὸν μαθητὴ του Βιτάλιο σὲ ἀπρόσιτο Σπήλαιο.

Σύντομα ὁμως ὁ φιλήσυχος Κοσμᾶς, ἐνοχλημένος ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτες, ἀνεχώρησε μετὰ τὸν Βιτάλιο σὲ ἄλλον τόπο. **Τ**ότε ὁ Ήλιος πυρπολούμενος ὅλος σὰν σεραφεῖμ ἀπὸ τὴν θεϊκὴ ἀγάπη, συνέχισε μόνος τὶς πνευματικὲς του ἀναβάσεις.

Μία ἡμέρα εἶδε σὲ ὄραμα σμηῆνος μελισσῶν νὰ πετοῦν γύρω ἀπὸ τὴν κεφαλὴ του καὶ νὰ βομβοῦν μία γλυκύτατη μελωδία. **Τ**ὶς μάζεψε σὲ δοχείο καὶ τὶς τοποθέτησε σὲ θαυμάσιο κῆπο γεμάτον ἀειθαλῆ ἄνθη. **Μ**ὲ τὴν ὀπτασία αὐτὴ κατάλαβε, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ ὑπεδείκνυε,

ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ νὰ δέχεται Ἀδελφούς, γιὰ νὰ τοὺς χειραγωγῆ-
σῃ στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν του αὐξήθηκε γρήγορα καὶ τὸ Σπήλαιο
δὲν ἔπαρκοῦσε. **Β**ρῆκαν λοιπὸν ἓνα ἄλλο πολὺ μεγαλύτερο, τὸ ὁποῖο
διαρρῦθμισαν σὲ Μοναστήρι καὶ εὐτρέπισαν ἓναν χῶρο του σὲ Ναὸ
ἀφιερωμένο στοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρο καὶ Παῦλο.

Πολλοὶ Μοναχοί, γιὰ νὰ ἀκολουθοῦν τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς τοῦ
᾽Οσίου Ἡλία, μετοίκησαν στὰ κοντινὰ σπήλαια καὶ τὰ μετέτρεψαν
σὲ πραγματικὲς κυψέλες.

Ὁ Ὅσιος τοὺς ἐδίδασκε πῶς νὰ ὑπερπηδοῦν μὲ σοφία τὶς παγίδες
τῶν δαιμόνων καί, μὲ τὴν παρρησία ποὺ εἶχε πρὸς τὸν Θεό, τοὺς χο-
ρηγοῦσε τὰ χρειώδη, ἔτσι ὥστε ποτὲ οἱ Μοναχοί του δὲν στερήθηκαν
τὴν ἀναγκαῖα διατροφή τους.

Ὁταν κάποτε ραγδαία βροχὴ γέμισε μὲ νερὸ τὸ πιθάρι, στὸ ὁποῖο
εἶχαν ἐλάχιστον οἶνο γιὰ τὴν Θεῖα Λειτουργία, ὁ Ὅσιος ἐσημάτισε
τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ στὸ χεῖλος τοῦ πιθαριοῦ καὶ μετέβαλε τὸ νερὸ
τῆς βροχῆς σὲ εὐώδη οἶνο.

Ἄλλη φορὰ συνέλαβε τὴν ἀρκούδα ποὺ κατέστρεφε τὰ μελίσσια
καὶ τοὺς κήπους τῆς Μονῆς καὶ τὴν ἐπετίμησε αὐστηρά. **Τ**ὸ ζῶο ἀπο-
μακρύνθηκε μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ σταμάτησε τὶς ζημιές.

Πολλὲς φορὲς ὁ Ὅσιος παρακολουθοῦσε τοὺς Μοναχοὺς του ἀπὸ
μακρῦν, τοὺς ἔσωζε ἀπὸ κινδύνους καὶ προέλεγε τὰ σφάλματά τους·
καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν ὑπακοή τους στὸν λόγο του καὶ μὲ τὴν εὐχή του
ἐπιτελοῦσαν τὰ πιὸ ἀκατόρθωτα ἔργα.

Διόρθωνε ἐπίσης τὰ ἦθη τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, φυγάδευε
δαιμόνια, θεράπευε καὶ εὐεργετοῦσε ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς
ζητιάνους ποὺ καθημερινὰ ἔτρεχαν σ' αὐτὸν ὀδηγημένοι ἀπὸ τὴν
φήμη τῶν θαυμάτων του, ἀλλὰ πάντοτε ἀπέδιδε τὰ θαύματα στὸν
Θεὸ καὶ στὴν πίστι τῶν ἀνθρώπων.

Κατὰ τὶς συχνὲς ἀραβικὲς ἐπιδρομές, ὁ Ὅσιος Ἡλίας ἄλλοτε μὲν
κατέφευγε στὸ ὄρος, ὅπου ἐνδεδυμένος δέρμα ζώου παρέμενε ἕως
σαράντα ἡμέρες χωρὶς νὰ φάῃ ἢ νὰ πιῇ τίποτε, ἐνῶ ἄλλοτε ἔφευγε
στὴν ἀκρόπολι καὶ πρόετρεπε τοὺς μαθητάς του σὲ μετάνοια, ἐπειδὴ
πίστευε ὅτι ἐξ αιτίας τῶν ἁμαρτιῶν τους εἶχαν προκαλέσει τὴν δι-
καίαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Ὁταν ἐγήρασε πολὺ, ἔτρωγε ἐλάχιστα καὶ γιὰ νερὸ εἶχε τοὺς χει-
μάρρους τῶν δακρῦν του, ποὺ ἀσταμάτητα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια
του· συχνά, ὅταν προσευχόνταν, τὸ πρόσωπό του ἀλλοιωνόταν ἀπὸ
θεῖα ἔλλαμψι.

Παρά την ηλικία του, κατὰ τις Ἑορτὲς περνοῦσε ὅλη τὴν νύκτα ψάλλων μὲ ἔκστασι χαρᾶς ὕμνους καὶ τροπάρια.

Ἐναν χρόνον ἐνωρίτερα προεῖπε τὴν κοίμησί του καὶ μετέβη νὰ προσκυνήσῃ τὸν τάφο τοῦ Ὁσίου Ἡλίου τοῦ Σικελοῦ.

Ὅταν ἐπέστρεψε, ἔκειρε Μοναχοὺς πολλοὺς Δοκίμους καὶ ἀποσύρθηκε στὸ Σπήλαιό του, ὅπου ὑπέφερε σιωπηλὰ ἀπὸ δυνατὴ δυσεντερία.

Μετὰ ἀπὸ ἀγῶνα εἴκοσι πέντε ἡμερῶν, παρέδωσε τὴν ψυχὴ του στὸν Θεὸ τὴν 11η Σεπτεμβρίου τοῦ 960, σὲ ηλικία ἐνενήντα ἑξι ἐτῶν. Οἱ Μοναχοὶ τὸν ἐνεταφίασαν στὸ Σπήλαιό του, παρουσία τοῦ Ἐπισκόπου καὶ πολλῶν πιστῶν.

* * *

Τὸ Σπήλαιο τοῦ Ὁσίου Ἡλιοῦ**

Τὸ Σπήλαιο τοῦ Ὁσίου Ἡλιοῦ τοῦ Σηλαιώτου εὐρίσκεται στὸν Μελικουκκά (Melicuccà) τῆς Καλαβρίας. Ἐχει ὕψος 40 μέτρα καὶ βάθος 30. Εὐρίσκεται στὴν κορυφὴ ἐνὸς λόφου πλησίον τοῦ Μελικουκκά, μέρος στὸ ὁποῖο, γύρω στὸ 904, ὁ Ὁσιος ἀποσύρθηκε σὲ ἓνα ἔρημητήριο μαζί μὲ τὸν ἡσυχαστὴ Κοσμᾶ καὶ τὸν μαθητὴ του Βιτάλιο.

Σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα, ἡ αὔξησι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μοναχῶν στὸ ἔρημητήριο θὰ καταστήσῃ ἀπαραίτητη τὴν ἐκσκαφὴ καὶ ἄλλων σπηλαιῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπέκτασι τοῦ κυρίου περιβάλλοντος τῆς κοιλότητος γιὰ τὴν διευκόλυνσι τῆς αὐξανόμενης ροῆς προσκυνητῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μάθει γιὰ τὴν ἀγιότητα τοῦ Ὁσίου καὶ μετέβαιναν σὲ αὐτὸν τὸν τόπο λατρείας.

Ἀκόμα καὶ σήμερα φαίνονται τὰ ἐρείπια τῶν μικρῶν Κελλιῶν, τὰ ὁποῖα, μετὰ τὴν κατάρρευσι τοῦ ἐσωτερικοῦ διαδρόμου, παρέμειναν στὸν πυθμένα τοῦ Σπηλαιῶ καὶ στὶς πλευρὲς τῆς εἰσόδου.

Μιὰ ἀκόμα μαρτυρία τοῦ παρελθόντος εἶναι τὸ Ἄγίασμα, τὸ ὁποῖο βρέθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ὁσιο μέσα στὴν Σπηλιά, ὅπου ἔζησε γιὰ

Πρὸς τὸ Σπήλαιο τοῦ Ὁσίου Ἡλιοῦ. Μελικουκκά.

Ἡ εἰσοδος τοῦ Σπηλαιῶ τοῦ Ὁσίου Ἡλιοῦ. Τὸ ἐσωτερικόν. Τὸ Ἄγίασμα. Μελικουκκά.

μεγάλο χρονικὸ διάστημα καὶ ἐκοιμήθη (τὸ 960 στὴν ἡλικία τῶν 97 ἐτῶν), τὸ ὁποῖο ἀκόμη καὶ σήμερα, περισσότερο ἀπὸ χίλια ἔτη ἀργότερα, ἐξακολουθεῖ νὰ ρέη, γιὰ νὰ ἀνακουφίση τὰ δεινὰ πολλῶν πιστῶν.

Σύμφωνα μὲ πληροφορίες, τοῦλάχιστον μέχρι τὰ μέσα τοῦ ΙΖ΄ αἰ. στὸ παλαιὸ Μοναστήρι ὑπῆρχε ἕνας Ἡγούμενος καὶ πέντε Μοναχοί. Στὶς ἀρχὲς ὁμως τοῦ ΙΗ΄ αἰ. τὸ ἐγκατέλειψαν, γιὰ νὰ μετακινηθοῦν στὸ νέο Μοναστήρι τοῦ Σέμιναρα (Seminara).

(*) Ἐπιγράφεται «Σπηλαιώτης», ἐπειδὴ ἔζησε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του σὲ σπήλαιο. Ἄν καὶ δὲν μνημονεύεται στοὺς Συναξαριστάς, ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς πρὸ σημαντικὲς μορφὲς τοῦ Βυζαντινοῦ Μοναχισμοῦ τῆς Νοτίου Ἰταλίας (βλ. Μνήμη Ὁσίου Νείλου τοῦ Νέου, † 26 Σεπτεμβρίου).

Κατεχωρήσαμε ἐδῶ καὶ τὴν Μνήμη τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη τὴν 15η Ἰανουαρίου, διότι ἡ ζωὴ του ἦταν ἀρρήκτως συνδεδεμένη μὲ τὴν ζωὴ τοῦ Ὁσίου Ἡλίου.

(**) Βλ. <https://www.orthodoxianewsagency.gr/odoiporika/i-spilia-tou-eortazontas-osiou-ilia-tou-spilaiotou/>

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ,
τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν!*